

Nationalspråksnämnden 29.10.2025 § 41

Nationalspråksnämndens utlåtande om förslag för budgeten för 2026 och ekonomiplanen för 2026–2028

Till nationalspråksnämndens uppgifter hör bland annat att bedöma och uttala sig om tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna och därmed fokuserar nämndens utlåtande om budgeten 2026 samt ekonomiplanen på de språkliga aspekterna.

Nationalspråksnämnden kräver att styrelsen beaktar följande i sitt kommande förslag till fullmäktige;

- **Nationalspråksnämnden påminner om välfärdsområdets godkända nationalspråksprogram och åtgärderna i det. Tillräckliga anslag för förverkligande av programmet måste reserveras. För språkbrukstillägg för personal som betjänar på båda språken reserver tillräckliga anslag.**
- **Den lagstadgade nationalspråksnämnden understryker att det i budgeten 2026 och ekonomiplanen måste reserveras tillräckliga anslag för dess personalresurser och verksamhet inom svenska enheten, resurserna måste stärkas i förhållande till nuläget.** Som framgår i budgetboken ansvarar enheten för svenska tjänster tillsammans med koncernförvaltningen och serviceområdena för jämlika, tillgängliga och fungerande tjänster på båda nationalspråken i hela organisationen. Enheten för svenska tjänster har en särskild uppgift att svara för att stödja den nationella utvecklingen av svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster.
- I vår strategi ingår ett mål om att förena kunder och patienter med personal som talar samma språk på ett sätt som säkerställer språkliga rättigheterna på nationalspråken och i mån av möjlighet även på andra språk då det kommer till husläkarmodellerna. Nämnden framhåller att det är viktigt att språkmatchningen även syns i budgeten.

- Nämnden framhåller att vid införande av enhetliga klient- och patientdatasystem är det av oerhörd vikt att förverkligandet sker så att de från start fungerar likvärdigt på nationalspråken. Det bör framgå i budgeten. Nämnden understryker att patientens/klientens språk tydligt framgår i patientdatasystemet.
- **Det finns flera serviceområden som välfärdsområde skulle behöva fokusera extra på. Ett är att det fram till 30.4.2026 behöver göras upp en plan för hur boendeservicen ska förverkligas högkvalitativt och likvärdigt på nationalspråken då det kommer till boende för personer med funktionsvariationer.** För att trygga de språkliga rättigheterna ska också **samarbete med de övriga tvåspråkiga välfärdsområdena utredas**, särskilt gällande mer krävande boendeservice. Detta behöver beaktas i såväl budgeten som i ekonomiplanen och investeringsplanen.
- De språkliga rättigheterna ska förverkligas inom samtliga serviceområden oberoende av vilka tjänster det är fråga om samt främjas i all verksamhet inom organisationen. Det här behöver beaktas såväl i **förhandsbedömningen av konsekvenserna innan beslut fattas som vid verkställande av beslut och uppföljningen av dem. Det här gäller även budgeten samt ekonomiplanen och det som föreslås i dem.**
- **Anslagen för översättningsresurser måste vara tillräckliga**
- Nationalspråksnämnden ser mycket positivt på det nätverksbaserade kompetenscentret i Borgå och Raseborg. Det är bra att det noteras i budgetboken och fortsatta satsningar på det behövs.